

XXXIV. tečaj.

V Kamniku, avgust 1917.

8. zvezek.

Govor

njegove ekscelence dr. Franciška B. Sedeja, knezonadškofa goriškega

ob dvestoletnici kronanja

čudodelne podobe Matere božje na Sv. Gori pri Gorici,
ki se je praznovala v frančiškanski cerkvi v Ljubljani dne 17. junija 1917.

reljubi častivci Marijini! Zbrali smo se tu, da praznujemo dvestoletnico kronanja Marijine podobe, ki se časti na Sv. Gori pri Gorici. Kronanje kake Marijine podobe je največa čast in odlikovanje za dotično svetišče ali božjo pot in je ob enem potrdilo najvišje cerkvene oblasti, da je začetek in razvitek dotičnega svetišča res čudežen in da si je Marija Devica sama izvolila kako mesto za kraj svoje posebne časti in izrednih milosti. Izmed 250 bolj slovečih božjih poti v Avstriji, na Ogrskem, Nemškem, Poljskem in v Švici je doletela ta čast doslej samo 12 svetišč, na Slovenskem pa samo 3, namreč Trsat (l. 1715), Sv. Goro (l. 1717) in Brezje (l. 1907).

Pred 200 leti je bil tedanji svetogorski gvardijan O. Romuald Sitar, najbrž Kranjec, ki je bil tam tri leta poprej sezidal obširen samostan, povabil k tej slovesnosti vse svetne in duhovske

veljake na Goriškem, Kranjskem, Štajerskem in Hrvaškem. Dve kroni, eno za kronanje Jezuščka, drugo za Mater božjo je bila podarila blaga gospa Ana Katarina pl. Šelenburg iz Ljubljane. Tehtali ste 8 unč čistega zlata ter bili okrašeni z biseri, demanti in drugimi dragimi kameni. Srečna je bila misel, da se je za kronanje svetogorske podobe izbral glavni trg bližnjega mesta Gorice in ne vrhunec Sv. Gore, kjer bi se slovesnost ne mogla tako lepo razviti, po besedah sv. pisma: Pridi z Libana, nevesta moja, pridi, boš kronana! (Vis. pes. 4, 8). V ta namen je bil napravil grof Thurn pred svojo palačo, sedanjim c. kr. glavarstvom, „na Travniku“ visok z zlatom in srebrom in dragocenimi preprogami ozaljšan oder, vrh odra pa veličasten sedež, kamer je imela biti Marijina podoba postavljena.

Zasvital je dolgo zaželeni dan 6. junija 1717, tretja nedelja po binkošti, krasen poletni dan. Nebo in zemlja sta se vidno radovala. Ob 4. zjutraj zagrmijo na Sv. Gori možnarji in zvonovi zapojejo slovesno. Štirje frančiškani v levitovski obleki denejo milostno podobo na nosilnico in jo nesejo na ramenih do Solkana, kjer jo sprejme prošt in opat pičanski z obilno asistencijo in nepregledno množico ljudstva. V Gorici sprejme Marijino podobo zastopnik oglejskega patrijarha, škof pičanski, ki je bil ob enem prošt novomeški, Jurij Franc pl. Marotti obdan od dveh infuliranih opatov, mnogobrojne duhovščine, plemstva, uradnikov, meščanov in prostega ljudstva, skupaj nad 30 000 pobožnih Marijinih častivcev. Začne se „na Travniku“ ginljivi obred kronanja. Ko je pičanski škof opravil za to predpisane molitve, nastane slovesna tišina; spoštljivo in s tresočimi rokami venča škof najprej Marijino glavo z zlato krono, ki je bila prej v Rimu po papežu blagoslovljena, in po tem glavo božjega Deteta. V tem slovesnem trenutku zagrmijo kanoni, godba zasvira in slavospevi, klici in vzdih pobožnih množic pozdravljajo kronano svetogorsko Kraljico. Ko potihne ta vihar navdušenosti in veselja, zapoje škof hvalnico Te Deum, ki jo nadaljujejo beneški pevci in godci. Zvečer preneso kronano podobo v Solkan in drugo jutro na Sv. Goro, kjer so celih 8 dni nadaljevali slovesnost s petimi mašami, večernicami in pridigami. V tej osmini je bilo obhajanih 133 tisoč ljudi, kakor še nikdar ne prej ne poznej ob slični priložnosti.

Papež Benedikt XIV. je l. 1748 odredil, da se ima spomin prikazanja in kronanja Matere božje na Sv. Gori vsako leto ob-

»Assumpta est Maria in coelum, gaudent Angeli . . . Vzeta je Marija v nebo, vesele se angelji . . .« »Povišana je sveta Bogorodnica nad angeljske zборе v nebeška kraljestva.«

(Cerkvena molitev.)

hajati s posebnim oficijem in mašo in sicer tretjo nedeljo po binkoštih v celém oglejskem patrijarhatu.

Tako je bilo današnji dan pred 200 leti v Gorici in na Sveti Gori. — Kako pa danes? Oh žalostno, neizrekljivo žalostno! Človek bi se moral kakor prerok Jeremija nad razvalinami goriškega mesta in svetogorskega svetišča razjokati rekoč: Kako sedi samotno, mesto (nekdaj) polno ljudstva... Kraljica dežel postala je obdačena. Juda (narod) je šel v pregnanstvo, reven in obsojen k trdemu delu... Poti na Sijon žalujejo, ker ni nikogar, ki bi prihajal k praznikom; vrata so razdrta, duhovniki stokajo, device žalujejo in ono je strto od bridkosti (Jer. žal. I. 1, 3, 4).

Sv. Gora s staroslavnim svetiščem in samostanom je danes kup razvalin, menihi razkropljeni, božja pot ustavljena in milostna podoba sama je sedaj begunka tu na stranskem oltarju. Kakor pri slovesnosti kronanja grmijo tudi danes ob Soči kanoni in možnarji, a ne Materi božji v čast, ampak nam v strah in grozo. Pri današnji slovesnosti ne govore italijanski slavnostni govorniki in ne pojo beneški pevci, ampak slovenski. Tudi ni zbranih nad 30.000 vdeležnikov, kakor pred 200 leti na goriškem Travniku, ampak le toliko, kolikor jih ta cerkev obsega. Edina, ki je bila priča kronanja in današnje dvestoletnice, je milostna podoba svetogorska, z zlato, oziroma pozlačeno krono ovenčana. V teku te svetovne vojske se je omajal marsikateri prestol, padla je marsikatera krona z glave kraljev in celo ruskega carja, a nobena moč ne more in ne bo mogla vzeti Kraljici nebes in zemlje krone časti in oblasti ne na tem ne na onem svetu.

Marija Devica je namreč kraljica ne samo ljudi, ampak tudi vseh stvari, kraljica angeljev in vseh svetnikov, kraljica nebes in zemlje. In o tej kraljevski časti in oblasti hočem govoriti ob dvestoletnici njenega kronanja, njej v čast in vam v dušno rast. Dovoli, da te hvalim, najsvetejša Devica!

Marija Devica je res kraljica. Tako jo nazivljamo v lavretanskih litanijah; kraljico angeljev, kraljico očakov, kraljico prerokov, kraljico apostolov, kraljico mučencev, kraljico spoznavavcev, kraljico devic, kraljico vseh svetnikov. Ona nadkriljuje vse stvari ne samo v krepostih ali čednostih, ampak tudi v nebeški slavi in blaženosti. Zato poje katoliška cerkev na dan njenega vnebovzetja: „Povišana je sveta Mati božja nad kore angelske v ne-

beško kraljestvo.“ Zato jo tudi njeni častivci vsak dan pozdravljajo s prelepo antifono: „Češčena Kraljica, mati milosti!“...

1. Dà, Marija Devica je kraljica že po svojem rojstvu, ker je bila kraljevega rodu.

Kakor pričata rodovnika Jezusa Kristusa pri svetem Mateju (I. pogl.) in sv. Luku (III. pogl.), sta bila sv. Jožef in Marija iz rodu kralja Davida. Marija Devica je kot hči dednica morala vzeti v zakon svojega sorodnika, sv. Jožefa. Bog je bil obljubil Davidu, da bo Mesija rojen iz njegovega rodu, da mu bo dal tron, ki bo trajal vekomaj. Zato imenuje sv. pismo stare in nove zaveze našega Zveličarja „sinu Davidovega“ ali samo „Davida“ (Jer. 23, 5; Ezech. 34, 24; Ozej 3, 5; Apok. 22, 16). Bolniki, slepci, kananejska žena in celo obsedenci ga nagovarjajo: „Sin Davidov“. Za časa Kristusa je bilo sploh obče mnenje, da bo Odrešenik iz Davidovega rodu. Nekdaj je prašal Jezus zbrane farizeje: Kaj se vam zdi o Kristu? čegav sin je? Odgovore mu: Davidov (Mat. 22, 42; Mark. 12, 35; Luk. 20, 41). Če pa je Jezus potomec kralja Davida, je tudi njegova mati, preblažena Devica kraljevega rodu, ki pa takrat ni več kraljeval.

Pri vsem tem pa je bila Marija Devica ubožna in najponižnejša med ženami, brez samoljubnosti in častilakomnosti. Zato pa jo je tudi sv. Duh izbral za svojo nevesto in Sin božji za svojo mater. „Po svoji čistosti je sicer dopadala Bogu, ali spočela ga je po svoji ponižnosti.“ (Sv. Bernard, super Missus, hom. 1).

Premišljuje njeno življenje, povsod se vam kaže ponižno: v borni hišici nazaretski, v betlehemski štalici, pri svojem očiščenju v templju, na križevem potu svojega Sina ter je ž njim delila trpljenje in zaničevanje. Ona, ki je bila kraljeva hči, je vzela za ženina priprostega tesarja. Ko je imela biti povišana za Mater božjo in blaženo med ženami, je rekla angelju: Glej, dekla sem Gospodova! Ona se ni kazala in hvalila kot mater Sinu božjega, Odrešenika sveta, pač pa je pred svetom skrivala svoje prednosti in milosti. Nje ne najdemo v spremstvu Jezusovem, ko ga je ljudstvo blagrovalo in hotelo izvoliti za kralja ali ko mu je na cvetno nedeljo hozana vpilo, temveč jo najdemo pod križem, ko je njen Sin visel kot zločinec med dvema razbojnikoma, od vseh zaničevan in zapuščen. Ona se ni lišpala in kinčala ali bogastva zbiralala dobro vedoč, da so najlepši kinč za žensko — krepost in dobra dela. Zato „je bilo popolnoma pravično, da je ona, ki se je najbolj ponižala, bila najbolj povišana“ kakor pravi

sv. Bernard. (Sermo infra Oct. Assumpt. nr. 11). „Hočeš li postati velik, tako te vpraša sv. Avgustin, začni z najmanjšim. Ako hočeš sezidati veliko in visoko zgradbo, misli najprej na temelj ponižnosti.“ (S. Avgustin. Sermo 10, de Verbis Domini).

Ljubi kristjan, če hočeš tudi ti biti povišan na tem in na onem svetu, posnemaj Marijo Devico v ponižnosti in prosi jo odkritosrčno za to krepost!

2. Marija Devica je kraljica nebes in zemlje, ker je Mati božja. —

Vzvišenost tega dostojanstva nadkriljuje vse druge prednosti in dostojanstva izvemši osebno (hipostatično) zvezo božje Besede z našo človeško naravo. Marija Devica je namreč spočela, rodila, dojila, redila Sinu božjega ter bila po tem takem nekako sredstvo hipostatične zveze in sodelovavka vseh treh božjih oseb pri včlovečenju božje Besede. Sv. Tomaž Akvinski uči, da je zato Marijino dostojanstvo v moralnem zmislu neizmerno, ker je dala svetu sad neskončne vrednosti namreč Jezusa Kristusa. Če je torej kralj on, ki je rojen iz Marije Device, in ob enem Gospod in Bog, je torej tudi mati, ki ga je rodila, kraljica in Gospa in Bogorodica. (S. Athanasius, sermo de Deipara). Marija Devica nadkriljuje vsled svojega božjega materinstva vse stvari, ljudi in angelje. „Kakor je on, ki je rojen od device, pravi sv. Atanazij, gospod angeljev, ljudi in vsega, kar je iz nič ustvaril, tako je ona gospa angeljev, ljudi in vseh stvari.“ (S. Athanas. Disp. unica de Virg. q. 2. 5. 3. 88).

Mati božja pa je tudi zategadelj kraljica angeljev, ker je posredovavka med Bogom in ljudmi. Sv. Pavel uči, da so nam dani angelji za varuhe in služabnike zveličanja pišoč: Ali niso vsi služni duhovi, poslani v službo zaradi njih, ki imajo doseči dediščino zveličanja? (Hebr. 1, 10).

Na drugi strani pa je tudi Mati božja posredovavka našega zveličanja. Prvi in glavni posredovavec je seveda naš Odrešenik, Jezus Kristus, sedeč na desnici Boga Očeta, veliki duhovnik na veke, druga zelo koristna posredovavka pri posredovavcu pa je njegova blažena Mati. Posredovavka pa je zato, ker je spočela in rodila našega Zveličarja ter ž njim sodelovala za naše zveličanje, ko je trpel in umiral na križu. Zato učijo mnogi katoliški bogoslovci, da nam Bog ne daje nobene milosti brez njene priprošnje. Kristus je sicer zaslužil s svojim trpljenjem in smrtjo prebogati zaklad milosti, Marija Devica pa deli te milosti kot gospodarica

in ključarica nebes. „Kakor k Bogu Očetu nihče ne more priti kakor po Sinu, tako skoro nikdo ne more priti do Sina kakor po Materi“ (Leo XIII. v okrožnici rožnega venca dne 22. sept. 1891).

Če se tudi angelji trudijo za naše zveličanje, gotovo tega ne delajo, kakor le po željah in pod vodstvom njih nebeške kraljice. K njej se ti nebeški duhovi zatekajo, da dosežejo milosti za svoje varovance, njej jih priporočajo, ona pa jih priporoča in izroča svojemu Sinu.

Marija Devica se je večkrat prikazala svojim častivcem v spremstvu angeljev, kot kraljica obdana od dvornikov in dvornic n. pr. sv. Frančišku asiškemu v cerkvi porcijunkula, ki se imenuje „Naša Gospa angeljev“, sv. Jeri, sv. Tereziji, bl. Simonu Stocku, ustanovniku karmeličanskega reda, sv. Feliksu Valois, sv. Antonu M. Zaccaria itd. Nekterim kakor sv. Stanislavu Kostki je celo napovedala uro smrti in je njih dušico v spremstvu angeljev spremljala v nebesa.

Častimo torej in kličimo na pomoč angelje in njih nebeško kraljico, da nas varujejo, skušnjav in zalezovanj hudega duha, posebno ob smrtni uri, ki bo odločila za srečno ali nesrečno večnost. Blagor nam, ako nam bo prišla tako mogočna kraljica z nebeškimi knezi na pomoč.

3. Marija Devica je kot Mati božja kraljica ne samo angeljev ampak tudi vseh svetnikov iz gori navedenega vzroka. Svetniki so poleg angeljev oni srečni nebeščani, ki sestavljajo zmagovalno cerkev v nebesih, nebeško kraljestvo. Če je Kristus, božji Sin poglavar tega nebeškega kraljestva, je tudi njegova božja Mati, sedeča ob njegovi desnici, deležna te časti in oblasti. Vrh tega je Marija Devica kraljica vseh svetnikov zaradi svoje izredne svetosti in kreposti. Ona je prva med vsemi svetniki.

Božja milost deluje v ljudeh, ki so blage volje, ter se kaže v različnih oblikah in sadovih. Svetniki se odlikujejo in razločujejo po kaki posebni, izredni, junaški kreposti, po nenavadnih delih in zaslugah. Ali Marija Devica nadkriljuje vse svetnike starega in novega zakona s svojo svetostjo in krepostjo, z bogatim zakladom milosti, dobrih del in zaslug. Ona je že pri svojem brezmadežnem spočetju prejela od Boga več milosti kakor drugi ljudje in angelji, tako da je bila že takrat svetejša kakor pa svetniki na koncu svojega življenja. Kako sveta in blažena pa je šele postala, ko je Sinu božjega skozi 9 mesecev pod srcem nosila, ko je z njim, Najsvetejšim 30 let v nazaretski hišici občevala?

Prosta izvirnega greha je bila prosta tudi slabega poželjenja, prosta vsakega dejanskega greha. Vsako od Boga podeljeno milost je dobro porabila, ž njo sodelovala, tako da je nekako zaslužila še večje milosti, ki so se potemtakem od dne do dne množile. O njej veljajo besede sv. pisma: Mnoge hčere so si zbrale bogastvo, ti si presegla vse (Preg. 31, 29).

Celo svoje življenje je nasledovala svojega božjega Sinu, posnemala vse njegove kreposti v najviši meri, tako da je postala „podoba pravice“, „roža duhovna“, ki s svojo vonjavo in lepoto vse presega in razveseljuje. Ktera svetnica je čistejša kakor Brezmadežna, ki je bila obljubila prva med vsemi ženami vedno devištvo in je ostala devica pred in po porodu? Kdo je bil bolj ponižen kakor ona, dekla Gospodova? Kdo je bolj ljubil Boga in spolnjeval njegovo sv. voljo kakor ona, ki je bila z vsemi tremi božjimi osebami v najožji zvezi? Kdo je bolj ljubil in ljubi bližnjega kakor Marija, naša mati? Kdo je bolj dobrotljiv in usmiljen, kakor dobrotljiva in usmiljena Devica? Kdo je več trpel ter udano in stanovitno prestal, kakor Marija sedem žalosti, kraljica mučencev? Kdo je bil bolj goreč v spoznavanju in razširjevanju sv. vere, kakor kraljica apostolov? Kdo je bolj preziral svetno veselje in bogastvo, kdo je znal bolj ceniti Boga in njegove lastnosti, kakor „sedež modrosti“? Kdo je bolj ljubil samoto in tihoto, zatajeval samega sebe in se za druge pokoril, kakor kraljica spoznavavcev? Marija Devica je torej najsvetejša in najpopolnejša stvar božja, čudež božje milosti. Ta vzgled popolnosti in ljubeznjivosti pa morata zemlja in nebo občudovati, častiti in ljubiti. Zatorej: „Češčena bodi kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena“!

4. Marija Devica je slednjič kraljica vseh svetnikov zategadelj, ker jim je sprosila in podelila mnogo milosti in dobrot, prav po kraljevsko. Apostole je po vnebohodu Jezusa Kristusa tolažila, vodila, navduševala za razširjenje sv. cerkve. Mučenikom je bila zgled stanovitosti in jih je tolažila in krepčala sredi njih preganjanja in trpljenja. Marsikteri mučeniki so umrli pojoč Mariji zadnji pozdrav: Salve Regina! Cerkveni očetje in učenci se imajo njej zahvaliti za modrost in gorečnost v razširjavanju in obrambi sv. vere; cerkveni govorniki za zgovornost; spokorniki za milost spreobrnjenja in stalnega zatajevanja; puščavniki za ljubezen do samote in pokore; sv. device za lilijo sv. čistosti in krono devištva.

Vsi svetniki vedó, kaj so dolžni svoji nebeški materi, besednici, pomočnici. Tudi mi vsi vemo, koliko milosti smo prejeli od Matere božje. Že davno bi bili morda pogubljeni, ako bi naša in božja Mati ne bila ustavila meča, ki ga je bila božja jeza nad nami zavihtela. O neštevilnih in izrednih milostih, ki jih Mati božja deli na božjih potih, pričajo mnogoteri zaobljubljeni spominki, zapisniki in knjižice, ozdravljeni bolniki itd.; nebroj Marijinih milosti, ki pa niso zapisane, bomo sodni dan strmeč čitali v knjigi božje previdnosti.

Celo verne duše v vicah, ktere Marija Devica obiskuje in rešuje vsako soboto, kakor pobožno meni bratovščina karmeličanskega škapulirja, so deležne njene milosti. — Tako se razteza Marijino kraljestvo čez nebo, vice in zemljo, čez bojvavno, trpečo in zmagovavno cerkev.

V resnici Marija Devica je kronana kraljica!

Ona ima vse lastnosti in kreposti, ki se zahtevajo od kronane glave.

Kraljev prestol mora najprej sloneti na trdni podlagi, namreč na pravičnosti, ki je, kakor je cesar Frančišek II. napisal na zunanjih vratih svojega dvora na Dunaju, temelj kraljestev. Vladar mora dati vsakemu svoje, mora poplačati zasluge in kaznovati zlodejstva, mora ljubiti in pospeševati dobro in zatirati hudo. Tudi nebeška kraljica pospešuje vse dobro in pravično, priporoča Bogu naša dobra dela in se zgraža nad nespokornimi grešniki. Marija je „podoba pravice“.

Ob kraljevskem prestolu morajo stati kot nerazdeljive družice: modrost, usmiljenost, dobrotljivost in moč.

Samo modrost, ki zbira k dobremu namenu prava sredstva, more vladarja obvarovati nevarnih zmot in pregreškov, samo modrost in umnost kažeta vladarju pravo pot do sreče in blagostanja svojih podložnikov. Marija je „sedež modrosti“. Začetek modrosti je strah božji. (Preg. 1. 7). Ona ni samo ocenjevala posvetne stvari v luči večnosti in čislala Boga nad vse, ampak tudi izprosila svojim častivcem modrost in učenost n. pr. Albertu velikemu. —

Drugi dve lastnosti, ki dičita vsakega vladarja, sta usmiljenost in dobrotljivost. Vladar mora namreč biti varuh in zaščitnik vseh zapuščenih, preganjanih, nesrečnih, podpornik ubožcev. Naš presvetli cesar je brž po svojem kronanju na Ogerskem pomilostil tisoče in tisoče jetnikov in obsojencev. Marija

pa presega v usmiljenosti vse kralje in cesarje, ker je zdravje bolnikov, pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih. Kako dobrotljiva je naša nebeška Gospa, nam priča sv. Bernard učeč, da ni bil še nikdo zapuščen, kdor je pod njeno varstvo pribežal in jo pomoči poprosil.

Slednjič mora biti vladar, če hoče kaj veljati, bogat in mogočen. Kdo pa je bogatejši kakor Marija Devica, ključarica nebes, delivka božjih milosti? Kdo je mogočnejši kakor Ona, ki ima samega včlovečenega Boga za sina ter od njega vse doseže, ki je torej po svojih priprošnjah vsemogočna? Kateri zemeljski prestol se torej da meriti z Marijinim tronom, postavljenim v nebesih ob desni njenega božjega Sinu? Katera krona je bolj slavna, dragocena in trpežna kakor Marijina?

Da, naša nebeška kraljica je mogočna Gospa, strah svojim sovražnikom, posebno pa peklenskim duhovom. Cerkvena zgodovina uči, da so kristjani pod Marijino zastavo večkrat premagali najhujše sovražnike krščanskega imena. Ona, ki je kot mati Odrešenikova peklenški kači glavo strla, je zatrla na Slovenskem lutrovo krivovero. — Tudi zdaj divja v pobočju Sv. Gore deseta soška bitka. Z obupno silo je v drugi polovici maja naskakoval zahrbtni Italijan 18 dni Sv. Goro, dobro vedoč, da če se mu posreči zasesti to višino, zagospodari nad celo goriško in vipavsko dolino. Zato je zbral med Plavami in Sv. Goro največ čet: poldrugo divizijo (do 25.000 mož). Naskok je bil strašan, da je vsled gromenja topov, streljanja pušk, pokanja granat in bomb solnce otemnelo. Posrečilo se je celo sovražniku prodreti parkratno na vrh Sv. Gore, a vsakikrat je bil z ogromnimi izgubami odbit. Pri teh bojih so se odlikovali posebno štajarski in bosenski pešpolki. —

In tako je Sv. Gora še vedno naša in upamo, da tudi ostane naša. Kraljica angeljev in sv. Mihael, vodnik nebeške vojske, (ki ima na Sv. Gori svojo posebno kapelico) sta tista nepremagljiva sila, ki ščitita to na jugu najlepšo in najslavnejšo božjo pot. — Sv. Gora ni prvikrat razdrta in zatrta. Pod cesarjem Jožefom II. l. 1786 so bili kakor danes zvonik podrli do tal, posuli samostan in romarska prenočišča, veličastno cerkev razkrili in cerkveno premoženje za malo ceno prodali. Ali ljubezni do Matere božje niso mogli izruti iz srca našemu ljudstvu. Čez sedem let je cesar Francišek II. zopet dovolil obnoviti staroslavno božjo pot. In glej, že v petih mesecih je bilo svetišče toliko popravljeno, da je bilo

mogoče dne 29. septembra 1793 (na praznik sv. Mihaela) prenesti milostno podobo iz Solkana na Sv. Goro in da je goriški škof Filip grof Inzaghi tam pontificiral.

Tako upamo, da bo enkrat konec tudi te preskušnje in nesreče naše in da se s svetogorsko milostno podobo tudi mi begunci veseli povrnemo v svobodno Goriško. Sezidali jej bomo na Sv. Gori še lepše svetišče, krajni spomenik naše nesreče in našega odrešenja. Kakor nekdanj Uršuli Ferligojki pastarici kliče Mati božja tudi nam: „Reci ljudstvu, naj mi tu sezida cerkev in me milosti prosi!“ Veliko dela in trpljenja nas še čaka. Zato se zatecimo k Mariji Devici, naši pomočnici in pokleknimo pred svetogorsko milostno podobo rekoč:

O kionana Mati božja svetogorska, naša kraljica, naša mati! Glej nas izgnane Tvoje sinove in hčere, zbrane pred Tvojim prestolom!

Pozdravljamo Te, častimo in slavimo Te ob spominu Tvojega kronanja tako goreče, kakor naši goriški pradedi pred dvesto leti. Zaupno obračamo k Tebi svoje oči. Prosimo Te, o mogočna in usmiljena Devica, izprosi nesrečni Evropi, posebno pa naši domovini konec te strašne vojske, srečo in mir. Daj o kraljica miru, da poneha med narodi grozno sovraštvo, prepir in mesarsko klanje ter zopet zavlada med njimi čisto človekoljubje in krščanska ljubezen.

Daj, da se ljudje povrnejo k Bogu in njegovi sv. cerkvi, da spolnujejo Tvoje sv. zapovedi, ki so podlaga časni in večni sreči. Obrni Svoje milostljive oči na našega sv. očeta papeža Benedikta XV., jetnika vatikanskega in na našega presvitlega cesarja Karla, kneza miru in našo dobrotljivo in pobožno cesarico Zito. Brani, vodi in podpiraj jih v teh težavnih časih, da premagajo vse zapreke in sovražnike!

Nagni slednjič svoje milostno žezlo na nesrečno goriško nadškofijo in ves slovenski pobožni rod ter razgrni nad nas svoj materinski plašč, da bomo pod Tvojim varstvom varni in mirni, dokler ne potihne ta grozni vihar.

Vodi nas izgnane Evine otroke iz te solzne doline v večno domovino in po tem revnem življenju pokaži nam Jezusa, blaženi sad Tvojega telesa. O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica, sprosi nam slednjič krono zveličanja, da bomo tebi kronani kraljici in Tvojemu božjemu Sinu večno čast in hvalo peli. Amen.

P. GVIDO RANT :

Obleka tretjega reda, obleka milosti.

»Veselil in veselil se bom v Gospodu, in moja duša se bo radovala v mojem Bogu, ker me je oblekel v oblačilo zveličanja in me ogrnil z obleko pravičnosti« (Iz. 61, 10).

o premišljujemo nošo ljudi, zlasti po mestih v sedanjih grenkih in bridkih časih, v časih pomanjkanja, lakote in siromaštva, nas spreleti groza. Dunajska „Reichspost“ je pred nekaj meseci prinesla nekoliko zgledov, ki se človeku naravnost studijo. Neki gospod je bil pred vojsko velik ubožec. V vednih skrbih za vsakdanji kruh, je hodil okolo v raztrgani in zakrpani obleki. Med vojsko je pa postal silovito bogat; sedaj obeduje v najdražjih gostilnah in ima 31, beri in piši: enointrideset najlepših oblek. Odkar mu prinaša vojska toliko dobička, se lepotiči njegova žena z biseri, ki so stali približno 150.000 K. — V nekem neznatnem kraju je živel mlad zakonski par v zelo skromnih razmerah. Mož je bil potnik neke družbe za izseljevanje. V času vojske je postal milijonar. Pred nekaj časa je prišel sedaj bogati par v najlepšo dvorano neke kavarne. Njuna obleka je bila zelo slaba in zane-marjena. Sluga ju je hotel odstraniti, češ, da se v tem prostoru zbirajo samo plemenitaši. Pa slabo jo je naletel. Iz svoje suknje potegne mož listnico, jo bahavo dvigne in reče: „Tukaj notri je približno en milijon, ki so mi ga danes izplačali. S tem denarjem lahko kupim celo vašo kavarno.“ Natakarkar se globoko prikloni, žena pa si je takoj kupila deset najdražjih oblek, se ponašala v njih kakor sraka s pavoviim perjem in zahtevala, da so jo nazivali „milostljiva“. Pri odhodu je vedno ponujala roko, da bi jo ji poljubovali, češ, da je to samoobsebi umljivo!

Tako dela svet. Cele ure stoje nekatere osebe pred ogle-dalom, vijejo glavo in napenjajo oči, da jim skoraj iz jamic skočijo; trikrat, štirikrat na dan imajo drugo, nedostojno izrezano obleko. Trohljivo telo prevlečejo in tapetujejo z bliščečim žametom in šumečo svilo, obteže ga z vso mogočo in nemogočo šaro in brkljarijo, zvežejo ga in mučijo — in vse to zaradi tega, da bi

zakrile svoje grešne duše ter da bi se svet „milostljivim“ klanjal! Kako nespametno! Kako neumno! „O ničemerrost, čez ničemerrosti!“ (Prid. 1, 2.)

Dragi otrok sv. Frančiška, s tvojo priprosto tretjeredniško obleko se človek ne more ponašati in bahati. Svet se za to obleko ne zmeni. In vendar ti rečem: „drži, kar imaš!“ (Skr. Raz. 3, 11). Obleka tretjega reda je in bo ostala obleka milosti; zakaj ako jo nosiš v pravem duhu, te bo prenovila v človeka sreče in otroka milosti. Pri vsakem vzdihu bi moral veselo vzdikniti: „Veselil in veselil se bom v Gospodu, in moja duša se bo radovala v mojem Bogu, ker me je oblekel v oblačilo zveličanja in me ogrnil z obleko pravičnosti.“ — Obleka tretjega reda je zate obleka milosti. Vredno jo nosi in postal boš

I.

Blagoslova poln „ljubljenec Boga“, pravi Bogomil, kakor imenuje sv. pismo Abrahama, Mojzesa, Salomona. In po tem mora vsakdo hrepeneti, da bi bil Bogu dopadljiv. Zakaj, ako nas Bog blagoslavlja, se nam ni treba ničesar bati, vse bo šlo po sreči. —

Iz zgodeb sv. pisma nam je znano, kako je prejel Jakob blagoslov prvorojenca. Rebeka, njegova mati, je svojega ljubljenca oblekla v najlepša oblačila Ezava, ki jih je imela doma in mu je s kozličevinama ovila roke in goli vrat pokrila. V tej tuji obleki gre Jakob k staremu, slepemu očetu, objame ga in póljubi. Kakor hitro je Izak čutil lep duh njegovega oblačila, ga je blagoslovil. Ko je prišel Ezav domov, je spoznal Izak svojo zmoto. Bog pa mu je razodel, da je on tako sklenil. Zato Izak ni preklical svojega blagoslova, ampak je slovesno zatrdil: „Blagoslovil sem ga, in on bo blagoslovljen“ (1. Mojz. 27, 15—33).

Glej, velika duhovna mati, sv. katoliška cerkev, bi tako rada vse svoje ljube in drage otroke, ne skrivaj, ampak slovesno pri altarju, pred Najsvetejšim oblekla v sv. obleko serafinskega očeta Frančiška. In zakaj? Da bi le-ti sprosili v tem Bogu tako dopadljivem redovnem oblačilu od nebeškega Očeta njegov posebni blagoslov. — Kako čudovito lepe se cerkvene molitve pri preobleki. Ko se blagoslovi škapulir, moli mašnik: „Gospod Jezus Kristus, ki si blagovolil ogrinjalo naše umrljivosti obleči in v jaslicah v plenice se zaviti, in ki si svojega spoznavavca, bla-

ženega očeta Frančiška, zveličavno navdihnil, da je vstanovil tri redove, ter si storil, da so jih potrdili najvišji cerkveni glavarji, tvoji namestniki, ponižno prosimo neizmerno obilost tvojega usmiljenja, da blagovoliš blagosloviti in posvetiti ta oblačila, ki jih je določil ravnotisti blaženi Frančišek, da jih nosijo njegovi soborivci, spokorni bratje (spokorne sestre) v tretjem redu v znamenje pokore in ko izdatno orožje zoper svet, meso in hudobnega duha, da bo ta tvoj (-a) služabnik (-ca), ki jih pobožno sprejme, tako tebe oblekel (-a), da se bo v duhu ponižnosti prav do smrti zvesto držal (-a) tvojih zapovedi.“ — Na koncu preoblečenja moli duhovnik v imenu sv. cerkve: „Bog usmiljenja, Bog ljubezni, Bog, od katerega vse dobro prihaja, brez katerega se nič svetega ne začne, nič ne skonča, poslušaj dobrotljivo naše prošnje in tega svojega služabnika, kateremu (to svojo služabnico, kateri) smo v tvojem svetem imenu dali posvečeno obleko pokore, brani s svojim varstvom vseh dušnih in telesnih nevarnosti, ter mu (ji) dodeli, da v svojem svetem sklepu stanovitven (-a) ostane do konca in po odpuščenih grehih priti zasluži v družbo tvojih izvoljenih.“

Glej, na kako slovesen način se blagoslovi obleka tretjega reda in sicer enkrat za vselej. Kdor si kupi pozneje nov pas in škapulir, ga ni treba več blagosloviti. Blagoslov prvega se prenese in podeduje na vse naslednje. Sv. obleka ostane blagoslovljena, in blagoslovljen ter obdarovan z milostmi postane tudi ud tretjega reda, ki jo sveto nosi. Pred vsemi stvarmi stoji „napolnjen z obilnostjo Gospodovih blagodarov“ (5. Mojz. 33, 23), „poln blagoslova do obilnosti“ (Mal. 3, 10.), tako bogat, da mu ne „manjka nobenega daru“ (1. Kor. 1, 7).

Ko je prišel mladi Tobija k svojemu stricu Raguelu, je ta na mladeniču takoj spoznal poteze svojega iskrenoljubljenega starega Tobija. „Tedaj se ga je oklenil in ga s solzami poljubil, in se je jokal ob njegovem vratu ter je rekel: Blagoslovljen bodi, moj sin; ker si sin dobrega in izvrstnega moža“ (Tob. 7, 5—7.). — O, da bi Bog opazil na tebi obleko in z obleko tudi poteze in podobo življenja sv. Frančiška! Blagor ti! Večni Stvarnik bo govoril tudi tebi besede, ki jih je zaklical spreobrnjenemu izvoljenemu ljudstvu: „Takrat (pri preoblečenju) sem šel mimo tebe, in sem te videl; in glej, bil je tvoj čas, čas, ko sem te posebno vzljubil; in ogrnil sem te s svojim plaščem... in prisegel sem ti, in s teboj zavezo storil, reče Gospod Bog, in si bil moj“

(Eceh. 16, 8.), moj ljubljeneec. „Prišli bodo nad té vsi blagoslovi in ti bodo došli, ako le poslušaš njegove zapovedi“ — (sv. vodilo) . . . „Blagoslovljen boš.“ (5. Mojz. 28, 2. 6.). Če nas pa Bog blagoslovi, bo tudi skrbel, da ne bomo v nobeni stvari trpeli škode. Kakšna sreča za te, moj ljubi tretjerednik, ako si otrok božji v milostni obleki sv. Frančiška. „Bog . . . bo tvoj pomočnik in Vsegamogočni te bo blagoslovil z blagoslovi neba od zgoraj“ (1. Mojz. 49, 25). In četudi bi bil najubožnejši siromak zemlje, drži se trdno obleke tretjega reda, imej jo v časti, bodi srčen: „Zakaj lahko je v Božjih očeh siromaka naglo obogatiti. Božji blagoslov hiti pravičnemu v plačilo.“ (Sir. 11, 23. 24.). Da, blagoslov Gospodov obogati“ (pravične na milostih) „in bridkost se jim ne pridruži.“ (Preg. 10, 22.).

II.

Ako boš bogaboječe nosil obleko tretjega reda, boš postal z milostmi obdarovan varovanec sv. Frančiška, srečen Frančiškov otrok.

Ko je bil prerok Elija na ognjenem vozu vzet v nebo, je bil njegov učenec Elizej zelo žalosten. Vsled potrnosti je pretrgal svoja oblačila v dva dela. Pri odhodu v nebo je pustil Elija svoj plašč pasti. Elizej ga spoštljivo pobere in še tisti dan je po njem prejel posebno milost. Prišel je namreč k reki Jordanu, vdaril je s plaščem sv. preroka valove, ki so se razdelili tja in sem tako, da je šel po suhem brez brvi in čolna na drugo stran. (4. Kralj. 2, 13—14.). Sv. plašč je bil Elizeju pravo varstvo v vseh potrebah in nevarnostih. „Dokler je živel, se ni bal nobenega poglavarja, in nihče ga ni s svojo močjo premagal.“ (Sir. 48, 13).

Bodite srčni, dragi tretjeredniki! Tudi vam je veliki mož božji sv. Frančišek, drugi ognjeviti Elija, zapustil dragoceno dediščino in svetinjo: svojo redovno obleko. Poprimi se je, dragi kristjan, sprejmi Frančiškovo obleko in postani njegov otrok, „njegov (očetov) blagoslov bo prišel nad tebe in ostal bo do konca“ (Sir. 3, 10). Kakor zbira in greje koklja piščeta pod svojimi peroti, prav tako ogrinja sv. Frančišek s svojim plaščem svoje zveste otroke. Kako dobro so v njegovem varstvu preskrbljeni, kako varno branjeni! Kakor sv. Pavel, tako ima tudi sv. Frančišek v svojem ljubečem srcu prostor za vse. Zdi se, kakor da bi bil svetnik eno samo veliko srce. Kako rahločuten je bil celo

do neznatnega črvička, ki se zvija v prahu; z nežno roko ga prime in rahlo položi v mehko travo na varnem robu ceste. Koliko bolj velikodušna mora biti njegova ljubezen do ljudi! Sv. Bonaventura nam o tej ljubezni veliko pripoveduje: „Frančišek je živel bolj za druge kakor za samega sebe; popolnoma je posnemal Jezusa, ki je šel v smrt za vse.“¹ „S popolno vdanostjo in ognjeno gorečnostjo je deloval za zveličanje duš.“² „Za blagor svojih bratov je bil ogenj in plamen; gorel je hrepenenja, da bi jim storil naj dobrega in globoko je bil ginjen, ko je videl druge trpeti.“³ Resnično, v varstvu tako milega, dobrosrčnega očeta se čutimo popolnoma varne. Celo drugoverci govorijo samo o „dobrem sv. Frančišku“.

Kolikor bolj vestno boš nosil njegovo sv. obleko, toliko bolj široko bo razpel serafinski oče svoj plašč nad teboj. Sv. Elizabeta iz Turingije nam to potrjuje. Štirinajst let stara je vstopila v tretji red in je bila redi v toliko čast, da je glas njene svetosti prišel celo v Rim. Tudi kardinal Hugolin, poznejši papež Gregor IX., je slišal o tem. Ko je nekoč srečal sv. Frančiška, mu je vzel plašč in zapovedal, da naj ga pošlje kot posebno odlikovanje ponižni kneginji in tretjerednici. „Ker je napolnjena s tvojim duhom, zato hočem, da ji pošlješ isto dediščino, kakor jo je zapustil Elija svojemu učencu Elizeju.“ Sv. Frančišek uboga, pošlje svetnici svoj plašč in pridene lepo pismo, v katerem ji častita, ker je prejela od Boga toliko milosti in ji podeli svoj blagoslov. Sv. Elizabeta se je daru zelo razveselila in ga skrbno varovala. Kadar si je hotela sprositi od Boga posebnih milosti, se je ogrnila v dragocen plašč; zakaj upala je in je bila prepričana, da bo uslišana.

Kako mogočen nagib za vsakega tretjerednika, da je vedno bolj goreč in si tako zasluži varstvo sv. Frančiška. Ako nosi ud tretjega reda z največjim spoštovanjem svojo redovno obleko, postane ta njegov varni plašč in on poseben varovanec sv. očaka Asiškega. Vse mu je lažje, pred vsem pa molitev. Sv. Frančišek moli za njega, kar dobro ume. Serafinski učenik Bonaventura pravi o njem: „Kadar je za druge molil, so čutili v svoji notranjosti neko prav posebno sladkost in srečo.“⁴ Sv. Frančišek moli z nami. In kakor si je ogrnila sv. Elizabeta v vseh važnih prošnjah

¹ Leg. c. 4. n. 2. — ² c. 8. n. 3. — ³ Leg. minor lect. 8.

⁴ Serm. II. de S. Franc. t. IX. 581.

podedovani plašč, tako naj tudi dobri tretjeredniki v molitvi svojo redovno obleko ljubemu Bogu takorekoč pred oči postavijo, naj se na sv. Frančiška sklicujejo, da bodo hitreje vse dosegli.

Ko je Booz videl na polju ubogo, pa čednostno deklico Ruto, ji je rekel: „Razgrni svoj plašč, ki si z njim ogrnjena, ter ga z obema rokama drži! In ga je razgrnila in držala, in on je nameril šest meric ječmena, in ga ji je zadel.“ (Rut. 3, 15). Dobri tretjeredniki, ki visoko čislajo svojo redovno obleko, jo tudi lahko pred Bogom razgtnajo; napolnil jo bo s svojim blagoslovom in jo spremenil v obleko milosti. Zato spoštujte vedno obleko tretjega reda!

Kedaj bo v vaši skupščini preobleka?! Koliko se jih je oglasilo?! Ali ne moreš nobenega več pridobiti in ga osrečiti?! S tem se boš Bogu hvaležnega skazal, ker že toliko časa nosiš milostno obleko sv. Frančiška. Išči tedaj!

P. SALVATOR ZOBEC:

Življenje sv. Klare Asiške,

device II. reda in prve učenke sv. Frančiška.

8. Razširjanje reda sv. Klare ali družega reda sv. Frančiška.

(Dalje.)

a Špansko so šle duhovne hčere sv. Klare same iskat novega stanovanja za svoj red, na Francosko so jih poklicali, na Češkem je pa Bog obudil kraljevo hčer Agnezo, hčer češkega kralja Otokarja I. in Konstancije, sestre ogrskega kralja Andreja II., ki je bil oče sv. Elizabete ogrske, naj vstanovi samostan za klarise. Ta Agneza, ki se imenuje „Češka“ ali Praška, je prišteta mej blažene in ima lepo vrsto sorodnikov in sorodnic, ki so mej svetniki v nebesih, tako že imenovana sv. Elizabeta Ogrska, sveta

Elizabeta Portugalska, bl. Saloma, hči poljskega kralja, ki je umrla ko klarisa v Krakovem, bl. Jolanda, opatinja in drugi.

Ko je bila tri leta stara, so jo zaročili šlezijškemu vojvodu Boleslavu, sinu sv. Hedvige, ki je pa čez tri leta umrl. V devetem letu starosti je prišla na avstrijski dvor. Cesar Friderik II., naj-mogočniji vladar tedanjega časa, je zahteval našo Agnezo za ženo svojemu sinu Henriku. Pa Agneza je, dobro podučena v duhovnih stvareh, takrat že napravila obljubo vednega devišstva. Zaroka se je razdrla. Kmalu nato je Friderik II. postal vdovec. Za ženo je hotel imeti našo Agnezo, ki je prišla s to ponudbo z dežja pod kap. Poleg tega jo je pa snubila tudi Angleška za kralja Henrika III., kar je pa njen brat Venceslav naravnost odbil, češ, da mora njegova sestra biti žena Friderikova. Pa človek obrača, Bog pa obrne.

Agneza je v tem času posebno veliko molila, podvojila je svoja spokorna dela in poste in je bila vsaki dan pri več svetih mašah. Ker se ni mogla sama rešiti mogočnega cesarskega snubca in so jo vsi sorodniki silili na ženitev z velikim Friderikom, se je s pismom obrnila na papeža Gregorija IX., kjer toži, da jo hočejo prisiliti v zvezo, kateri se vpira njeno srce in kateri nasprotuje njena obljuba devišstva. Papež se zavzame za Agnezo in pošlje poslanika na Češko ravno v tistem času, ko so prišli l. 1233. poslanci cesarja Friderika II., da bi v slavnostnem sprevedu odvedli nevesto iz Prage na cesarski dvor. Ta slovesni trenutek moti papežev poslanik in ugovarja ženitvi. Ko mogočni cesar zve, da se njegovi zvezi z Agnezo upira papež sam, prebledi od jeze. Ko mu pojasnijo, da se ne protivi toliko papež, kakor Agneza sama, se pomiri in pravi: „Če bi me bila zapustila za voljo kakega človeka, bi se z orožjem maščeval; ne morem ji pa vzeti za zlo, če višje od mene ceni nebeškega kralja.“

Agneza je bila sedaj prosta in je mogla vresničiti želje svojega srca. Že delj časa se je v duhu ozirala na Klaro v Asizu, pozvedovala je pri frančiškanih, ki so se naselili na Češkem in v Šleziji, o načinu življenja redovnic sv. Klare, potem ji je sama pisala in razodela, da namerja v Pragi vstanoviti samostan za njene duhovne hčere. Papež Gregor IX. je to njeno željo odobril. V Pragi je nastal klariški samostan sprva „presvetega Odrešenika“ imenovan, pozneje so ga imenovali po bl. Agnezi; semkaj je poslala sv. Klara na Agnezino prošnjo pet sester od Sv. Damijana. Ta samostan je bil prvi in najstariši samostan klaris v Avstriji.

O binkošti leta 1236. je pred altarjem nove samostanske cerkve klečala Agneza, kraljeva hči in cesarska nevesta, in je prejela iz rok apostolskega nuncija vpričo sedmerih škofov in vse kraljeve družine spokorno obleko družega reda sv. Frančiška in se je za vedno zaročila nebeškemu ženinu stara 31 let.

Iz pokorščine je prevzela službo in čast opatinje, katero je opravljala vestno in ponižno 46 let zvesto nasledujoč sv. Frančiška in sv. Klaro v ponižnosti, v ljubezni, v uboštvu. Umrla je leta 1283.* Pij IX. jo je mej blažene prištel. Pri nas obhajamo njen spomin 2. sušca.

Še za časa bl. Agneze se je red sv. Klare hitro širil po Češkem, Poljskem in družih slovenskih krajih.

V Gorici, ki je sedaj že menda več ko na pol v razvalinah, se je do naših dni ohranila ulica sv. Klare, v spomin na samostan redovnic njenega imena. Za Štajersko pisavcu teh vrstic ni znano, kako je bilo ž njimi tamkaj. Na Kranjskem so imele klarise tri samostane in sicer v Mekinjah, v Škofji Loki in v Ljubljani.

V Mekinjah je vstanovil klariški samostan grof Galenberg v letu 1300. Njegova hči Klara je bila tam prva opatinja.

Dobrih petdeset let na to so prišle klarise v Škofjo Loko; vstanovitelj tega samostana je bil kamniški župnik Otokar Blagoviški. —

Iz škofjeloškega samostana so se klarise naselile tristo let pozneje tudi v Ljubljani. To je bil za Ljubljano prvi ženski samostan.

Klariški samostan in cerkev je tu vstanovil odvetnik doktor Mihael Friderik Hiler. Ker ni imel otrok, je zapustil l. 1633** za tedanje čase visok znesek 60.000 goldinarjev v ta namen, naj se v Ljubljani zida samostan in cerkev za redovnice sv. Klare; ljubljanski poštar Mihael Taler, ugleden in pobožen mož je pa volil v približno istem času v isti namen 6000 gl. Mestni magistrat, ki je imel obojno oporoko izvršiti, je pa stvar tako zavlekel, da so še le l. 1648. pričeli z zidanjem samostana in cerkve. Menda tudi škof ni bil nič kaj zavzet za ženski samostan, ker so imeli oskrbnik redovnic in frančiškani več nepravil z njim radi

* Razni popisi njenega življenja se v letnicah ne vjemajo. Glej: »De-more - Schmid, Leben der hl. Klara v. A.« str. 116. in 7. zv. »Franziskus Stimmen« str. 214. Seraf. brevir pravi, da je umrla okoli l. 1280.

** Pismo sindika na papeža v Rim, hranjeno v frančiškanski knjižnici v Ljubljani.

klaris, ki so imele priti ali so deloma že prišle proti njegovi volji l. 1658.

Novi samostan je stal na mestu starega vojaškega oskrbovališča in bolnišnice. Cerkev je bila posvečena sv. Mihaelu. Sedaj se vidi le še prazen prostor nasproti „Slonu“, le temeljni zidovi pričajo s svojimi robotimi hrbti, da je tu stalo nekedaj večje poslopje. Pod Jožefom II. je zadel tudi ljubljanske klarise dyorni ukaz, naj gredo mej svet, samostan si je pa vlada sebi prilastila z vsem imetjem vred.

Okoli 125 let so bile hčere sv. Klare v Ljubljani; ljudje so jim rekli „stare nune“, da so jih razločevali od uršulink, ki so pozneje še le l. 1702. prišle v Ljubljano.

Klarise so vstanovile v Ljubljani prvo deklinško šolo. Častile so posebno presv. Srce Jezusovo in so to pobožnost tudi one prve najuspešniše gojile in razširjale.* Storile so pa tudi mnogo družega dobrega v časni in večni blagor ljudi in domovine.

Vsi trije samostani klaris v Mekinjah, v Škofji Loki in v Ljubljani so bili zatrti pod cesarjem Jožefom II. leta 1782. dne 5. julija. Redovnice so se morale vrniti mej svet; dobivale so letno po 150 do 200 goldinarjev podpore od države. Zadnji dve ljubljanski klarisi ste umrli v Ljubljani 1839. leta. Živelii ste tedaj 57 let po izgnanstvu iz samostana.

Red sv. Klare se je po svetu tako razširil, da je štel v sedemnajstem stoletju dvatisoč samostanov in 28.000 redovnic. V naših krajih jih sedaj ni nikjer; v Avstriji so še štirje samostani, v Spljitu, Krakovem, Briksenu in Starem Sandecu. V Italiji imajo klarise še nekaj nad šestdeset samostanov, na Francoskem so jih imele v predzadnjem desetletju 47, ki so jih pa morale l. 1903. večinoma zapustiti; okoli 20 hiš je na Portugaljskem, 15 v Belgiji in na Nizozemskem, tri na Bavarskem in tri na Nemškem, v mestih, ki so po večini prebivavcev katoliška (Minster, Diseldorf, Kevelar). Skupno število klaris znaša sedaj okoli devet tisoč.**

* Bolj natančno je o tem pisal g. trnovski župnik Iv. Vrhovnik v »Zg. Danici« l. 1904 št. 2 in 3. in Dimitz: »Mittheilungen des hist. Vereins für Krain im Juli 1860« str. 59.

** Glej: »Buchberger: Kirchliches Handlexikon II.« str. 394.

(Dalje prih.)

P. BONAVENTURA RESMAN:

Šola trpljenja.

Žlahtnost trpljenja.

o ljudje, ki se zelo ponašajo s svojim žlahtnim rodom. V resnici pa to ni nobena zasluga človekova, ako je kdo žlahtnega rodu in ko človek radi žlahtnega rodu ni nič boljši od navadnega človeka; tako ponašanje ne bi bilo potemtakem utemeljeno. Pač pa je žlahtnost srca, ki res človeka povzdiguje, ki zasluži spoštovanje; h taki žlahtnosti pa dosti pripomore človeku ravno trpljenje. Celo modrijani, ki so drugače nasprotniki krščanstva, pripoznavaajo, da ravno iz trpljenja izhaja edino pravo plemstvo, plemstvo duha in srca. Ali ne veste, piše eden izmej njih (Nietzsche), da je šola trpljenja prav vse ustvarila, kar je med človeštvom vzvišenega?! Drugi (Schopenhauer) primerja človeka v trpljenju z žlahtno kovino v silnem ognju. Kakor ogenj očisti kovino vseh ničvrednih primesi, tako reši trpljenje duha vsega nizkotnega, mu prinese pravo žlahtnost. Brez trpljenja nobene prave žlahtnosti, trdi tretji. (Hilty). Čudno lepo soglasje vlada med naukom naše sv. vere in med prepričanjem celo nekrščanskih mislecev o trpljenju, zakaj sv. vera uči skorajda isto o trpljenju. Kdor tako trpi, kakor uči vera trpeti, se sme po pravici ponašati z edino pravim plemstvom, s plemstvom srca. Krščansko trpljenje počasi izloči vse nevredno, neplemenito iz značaja, življenja človekovega; požlahtni mišljenje, čuvstvovanje, hotenje, obda z nekim vabljivim skrivnostnim sijajem ure najhujših poskušanj. Posebno jasno se to kaže pri sv. mučencih. Vtis, ki ga je napravilo trpljenje mučencev na pagane, je bil neizbrisen, njega privlačna sila na plemenitejše med njimi neodoljiva, tako da je mogel po pravici trditi Tertulijan: „kri mučencev je seme kristijanov,“ bolj ko so jih morili, več jih je bilo. Da, celo sirova srca rabljev, ječarjev, vojakov je premagala plemenita požrtvovalnost mučencev, ki so dali čast, premoženje, življenje za Kristusa. To so dobrine, ki jih svet najbolj ceni, njih zgubo ima za največje zlo; v žaru krščanskega trpljenja je pa celo taka občutna zguba pravzaprav pridobitev. Zagreni namreč človeku vse minljivo, čutno, zemeljsko, dviga hrepenenje srca

kvišku, ohrani človeka na ozki poti, ki pelje k neimnljivi sreči. Zdi se samo: vse je zgubljeno, v resnici je vse dobljeno. „Kdor zgubi svoje življenje zavoljo mene, ga bo ohranil,“ govori Sin božji. (Mark. 8, 35.)

Ne le sv. mučenci, splošno ljudje, ki so pohajali krščansko šolo trpljenja, se imajo zahvaliti za svojo notranjo vrednost veliko več trpljenju nego svojim zmožnostim ali delu. Kakor potrebujejo žita, sadeži hude vročine, da dozori, tako človek trpljenja, da duhovno dozori. Sladka tolažba krščanskega trpljenja pa je in ostane: tako v velikem kakor v malem sledi setvi v grenkih solzah — žetev v veselju.

Duhovito se primerja trpljenje lestvi, ki pelje gori in doli. Moreš priti po njej do sinjih višav, pa tudi zdrsniti po njej v zatohle, temne globočine. Lestvica je ena in ista, vse zavisi od tega, kako se rabi, ali trpi kdo krščansko ali ne. Čim večje in dolgotrajnije trpljenje, tem večja nevarnost, da ti spodrsne na lestvici; zato pazi in trpi — v strahu božjem. Kjer se namreč trpi v strahu božjem, govori sv. Duh, tam je bogastvo, čast in življenje. (Preg. 22, 4.) Trpljenje v strahu božjem je pot do svetniške krone, zakaj tako trpljenje zatre v duši vse umrljivo in minljivo, tako da ostane v njej zgolj življenje; največje trpljenje pri- nesel potem lahko taki očiščeni duši največje veselje. (Jan. Tauler). Žlahtno, vzvišeno pa je postalo trpljenje še le po Jezusu, ki se je zaročil s trpljenjem prvi hip svojega zemeljskega življenja, ki je prav s trpljenjem dopolnil odrešenje. Od Kristusa nadalje ima vsako trpljenje, ki je z njim v zvezi, zdravilno in zveličavno moč, požlahtnuje, spopolnuje.

S tem je tudi rešeno vprašanje, ki je toliko ljudem v padec: zakaj trpe tudi dobri, pravični, in čemu dostikrat bolj in več trpe, kakor hudobni?! — Brez trpljenja ne bi bili niti dobri, niti pravični. Obilnije trpljenje naj jim ravno pomaga naprej na potu popolnosti, naj jih napravi sposobne, naj jih bolj in bolj spodbuja k delu v čast božjo in v korist ljudi. V trpljenju preizkušeni verni pravični tvorijo plemstvo v kraljestvu božjem in so njega izbrane čete.

P. MARIJOFIL HOLECEK:

Kažipot k popolnosti.

Vera.

dor bo veroval in bo krščen, bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen." (Mk. 16, 16.) S temi besedami je pokazal Jezus Kristus padlemu človeškemu rodu, Judom in poganom pot zveličanja, novo nalogo, ki naj bi jo človek rešil — s pomočjo milosti božje — sebi v korist in srečo, Bogu pa v čast in slavo.

Vera je po zatrdilu najmerodajnejše veljavne osebnosti ali avtoritete, po zatrdilu Jezusa Kristusa, Boga-človeka, prvi redni korak na pot, ki vodi k srečni večnosti, večnemu cilju — k Bogu!

„Kdor bo veroval . . ., bo zveličan!“ V nikavni obliki še enkrat izreče in potrdi za vselej isto resnico: „Kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen!“ — S temi besedami nam Jezus Kristus nalaga brezpogojno dolžnost verovati.

Ako je pa vera za zveličanje tako potrebna, da zavisi od nje naš večni in časni blagor, nastane brez dvojbe za vsakega razsodnega kristjana zelo važno vprašanje: „Kakšna mora biti moja vera, da mi bo v zveličanje?“ — Zakaj po besedah svetega Jakoba imajo vero v Boga, ki ga ne smejo in ne morejo gledati, tudi — hudobni duhovi, in vendar jim ta vera ni v zveličanje, ker Boga ne poveljujejo z dobrimi deli. „Tudi hudobni duhovi verujejo in se tresejo.“ (Jak. 2, 19).

Vsakdanja skušnja te uči, ljubi tretjerednik, da se čednost sv. vere razodeva na današnjih kristjanih v najrazličnejših barvah in posledicah! Mnogo jih je, hvala Bogu, ki zvršujejo dela ljubezni, dela storjena Gospodu v slavo in bližnjemu v blagor. Ali, Bogu bodi potoženo, število takih, ki imajo le ime „vernih kristjanov“, je zelo veliko. Ti veš, da je mnogo kristjanov pogubljenih kljub svoji „veri“. Znano ti je tudi, da živi veliko kristjanov navzlic svoji „veri“ zelo brezversko in nekrščansko! — Kakšna vera je tedaj sposobna nuditi nam pogoje večnega življenja?! —

To zagonetno vprašanje je prav lepo razrešil Rimljanom sv. apostelj Pavel rekoč: „Pravični živi iz vere.“ (Rim. 1, 17.) — Vera te bo le tedaj zveličala, če bo životvorna, to je, ako bo

hranila v sebi vse bistvene pogoje za življenjsko moč naše duše. To moč pa ima v sebi samo splošna, trdna, živa in stanovitna vera, le ta in taka vodi torej v življenje.

Svet dandanes veliko veruje. Ali če pregledamo nekoliko predmet in vsebino „vere“ sveta, se takoj domislamo besed aposteljna narodov: „Pride čas, ko ne bodo prenašali zdravega poduka, marveč si bodo po lastnem poželenju volili na kopice učiteljev, ki žgačejo ušesa, in bodo odvrčali ušesa od resnice ter se obračali k bajkam.“ (II. Tim. 3, 3—4.) Kaj vse ima dandanes svet za golo resnico! —

Resnice, na katere prisega svet, si je prikrojil po svojem lastnem okusu, podvrženem raznim vplivom, po svoji osebni sodbi in osebni prepričanju. Od Boga razodete resnice pa je zavrgel vse ali jih pa razlaga po svoje. Da „vera“ v te resnice ne more voditi k Bogu, od katerega je odpadla, je jasno.

Splošnost vere zahteva od nas, da verujemo vse, kar je razodel Bog sam in po svoji Cerkvi.

Vera, iz katere živi pravični, ne izbira resnic. Ponižno se ukloni veljavi, avtoriteti Boga in Cerkve, ponižno sprejme vso razodeto vsebino, ne glede na to, ali spozna posamezne resnice ali ne; ne glede na to, ali sprejete resnice nalagajo človeku prijetne ali neprijetne, težke ali lahke dolžnosti.

Vernemu kristjanu zadostuje dejstvo, da mu je razodela resnice večna Resnica!

Zato verno srce in verni razum tudi nikdar ne pripustita kake prostovoljne dvojbe o razodetih resnicah. Vesta namreč, da opravičena dvojba v tem oziru ni mogoča. Bog, večna Resnica, je razodel verske resnice sam, po svojem Sinu, po aposteljnih in po svoji nezmotljivi Cerkvi. Kako bi bilo torej mogoče prostovoljno dvojiti o verjetnosti te ali one resnice?!

Razodete resnice, resnice naše sv. vere, so v tako tesnem notranjem, logičnem in psihološkim stiku, da, če le ene same resnice ne sprejmemo, če zavržemo recimo „najmanjšo“ resnico, zavržemo ž njo celo vsebino svete vere. Tu veljajo pač besede, ki jih je zapisal sv. apostelj Jakob o zapovedih: „Kdor bi namreč spolnjeval celo postavo, v eni reči se pa pregrešil zoper njo, je vsega kriv.“ (Jak. 2, 10.) Naša vera mora biti torej splošna in trdna. Potem bo liki spomladno solnce blagodejno vplivala na mišljenje in življenje. Spoznali bomo veliko, da, nenadomestljivo vrednost in korist verskih resnic za življenje in zadnjo uro na

tem svetu, ko se bo odločila večnost. Spoznali bomo vso čudovito lepoto in moč svetih resnic, jih vzljubili z mladostnim ognjem in se vedno bolj ogrevali zanje. Oklenili se bomo svete vere s stanovitno ljubeznijo in hvaležnostjo do Boga. Po nji, po njenih naukih bomo z natančno doslednostjo uravnavali vse svoje zasebno in javno življenje. — Naša vera bo živa in stanovitna! —

Ljubi tretjerednik! Taka mora biti v prvi vrsti tvoja vera.

Ne kristjan po imenu, ampak kristjan v dejanju mora biti vsak pravi tretjerednik, da bo v smrtni uri lahko zaklical s svetim apostelnom Pavlom: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil.“ (II Tim. 4, 7.) Blagor ti, ako boš ohranil sveto vero nepokvarjeno in čisto. Saj si boš ohranil ž njo najdragocenejši zaklad, zaklad, kateremu je Jezus Kristus pritisnil s svojim častitljivim vstajenjem svoj božji pečat gotovosti in verjetnosti. Glej, ljubi tretjerednik, taka vera je ona živa skala, na katero moraš zidati mostišče duhovnega mostu, če hočeš, da bo uspešno kljuboval vihnemu poteku življenja tvojega na zemlji.

Iz te žive skale, iz močne vere, bo izviral neusahljivi studenec žive vode, ki pelje v življenje — milost božja.

Iz te žive skale bodo pognale prekrasne cvetlice krščanskih čednosti, ki ti bodo donesle nebroj trajnih sadov, obilico dobrih del — sami stebri, na katerih bo slonel most, ki vodi v srečno večnost. Vendar nikdar ne pozabi, da je taka životvorna vera dar milosti božje, ne pa sad tvojega truda, raziskovanja in dokazovanja. Zato treba moliti.

Bog ti je sicer vlil pri sv. krstu s pravičnostjo tudi nadnaravno čednost sv. vere. Ali kot otrok se te čednosti nisi zavedal. Počivala je mirno v tvoji nedolžni duši in čakala trenotka, ko se bo mogla razviti v vsej svoji čudotvorni mnogovrstni lepoti, ko bo mogla uspešno vplivati na tvoje življenje. In ta trenotek je napočil takrat, ko si se začel zavedati in spoznavati svoj vzvišeni namen, ko si prostovoljno in pri popolni zavesti pritrdil temu, kar so v tvojem imenu obljubili pri sv. krstu tvoji botri:

„Verujem v Boga Očeta . . . Verujem v Jezusa Kristusa . . . Verujem v sv. Duha . . ., sveto katoliško Cerkev — večno življenje. Amen. Tako bodi.“

Da boš pa zvest ostal krstni obljubi in sklepu, ti je treba pred vsem splošne, trdne, žive in stanovitne vere. Zakaj le taka

vera te bo vodila vstrajno k vedno večji pravičnosti in te pripeljala k Bogu, ki je njen začetnik.

Hočeš li to živo vero, iz katere boš lahko zajemal moč za pravično življenje?! Potemtakem ne nehaj moliti in prositi Boga za neprecenljivi in najbolj potrebni dar svete vere! Oče v evangeliju je prosil Jezusa za svojega mesečnega sina, naj mu ga ozdravi. Jezus ga je vprašal: „Če moreš verovati, verujočemu je vse mogoče.“ Oče mu je odgovoril: „Verujem!“ Pa kakor bi se zbal te besede, je hitro pristavil: „Gospod, pomagaj moji neveri!“ (Mk. 9, 22—23.) Posnemaj ga!

Tudi ti, ljubi tretjerednik, prosi vsaki dan, naj ti Bog pomnoži in poživi slabotno vero, da bo postala res živa in delavna. Prav pogosto se vadi obujati dejanja sv. vere! Moli vsako jutro pobožno sv. apostolsko vero! Obudi vselej dejanje svete vere, kadar te napadejo skušnjave zoper vero ali verske dvojbe! Hudobnemu duhu se je treba odločno ustavljati: „Ustavljajte se mu trdni v veri.“ (I Petr. 5, 9.) Obujaj iskreno sveto vero pri prejetju sv. zakramentov, pred vsako molitvijo in po njej, pred premišljevanjem, pri duhovnem branju, pred sv. križevim potom in kadar skončaš te duhovne vaje. Ne pozabi na dejanje sv. vere, kadar vršiš kako delo telesnega ali duhovnega usmiljenja in kadar te Bog obišče s križi in nadlogami. Naj te ne odvrne od teh vaj zavest, da imaš že močno in živo vero, ampak v ponižnosti svojega srca in duha jih vstrajno nadaljuj! Zakaj od teh vaj je več ali manj odvisna moč in sposobnost tvoje vere, ki mora biti toliko močnejša, po kolikor večji popolnosti hrepeniš!

Ljubi tretjerednik! Spoznal si lastnosti, katere mora imeti tvoja vera, da te bo zveličala. Seznanil si se tudi s sredstvi, s katerimi si lahko množiš in poživiljaš to nebeško božjo čednost, podlago krščanske popolnosti. „Pravični živi iz vere.“ (Rim. 1, 17.)

Osebnostno prizadevanje za sv. vero, to edino in najmočnejšo oporo v raznih nevarnostih duše, zalivaj prav pridno z oživljajočo roso milosti božje, katero si zagotoviš s ponižno in zaupno molitvijo! In tvoja vera ne bo nikdar usahnila, nikdar umrla. Sama vedno močnejša bo tudi tebi dajala vedno več moči za čednostno življenje, da boš vedno lahko živel pravično, za kar ti bo „pripravljen venec pravice“ (Prim. II Tim. 4, 8.)

Dopisi.

Obhajanje dvestoletnice kronanja svetogorske podobe Matere božje v Ljubljani.

Dvestoletnico smo obhajali, obhajali jo v ožjem krogu samostanske cerkve in župnije brez posebnih vabil in zunanjega sijaja, pa obhajali jo prav radostno in prisrčno, kakor obhajajo otroci slavnostni dan svoje matere v ožjem krogu domače družine in znancev.

Izdelovateljica cerkvene obleke gdč. Sattner je s pomočjo več dobrih tretjerednic in neke gospe prav okusno ozaljšala nosilnico in podobo z zelenjem in venci, ki so jih prejšnje večere pletle pridne tretjerednice in neka druga, ki se tretjemu redu že bliža. Gdč. učiteljica M. Štupica se je zavzela za otroke, ki so imeli spremljati podobo v slavnostnem sprevodu. Deklice in dečke smo zbrali samo iz goriških družin, da so se tudi naši ubežniki z Goriške čutili malo bolj domače in da jim dejansko spričamo, da čutimo ž njimi in jim skušamo lajšati trdo usodo. Tudi na narodnost se nismo ozirali; pri Mariji smo vsi otroci ene Matere. Ljubljančani so bili zadovoljni in še veseli, da smo dali prvo mesto otrokom ubeglih sosedov.

Okrašeno in s krošno ovenčano podobo smo pozno zvečer prenesli na nalašč za to narejeni nosilnici v sredo zgornjega dela cerkve. Ravno vse smo postavili na mesto, kar pridejo ekscelenca knezonadškof goriški s kolodvora naravnost v cerkev. Prva pot jih je vedla k ljubljeni Marijini podobi. Po kratki molitvi so pozdravili še naše s pletenjem vencev zaposlene tretjerednice v dvorani, ki iznenadene nad visokim obiskom odličnega gosta niti pozdraviti niso znale in so pisavca teh vrstic pozneje prosile, naj jih opraviči in se lepo zahvali za obisk in pozdrav.

Drugi dan so verne množice domačih in vnanjih Marijinih častivcev od ranega jutra do pozne noči oblegale prostor okoli svetogorske podobe. Bližnji so klečali in molili, drugi so stoje čakali, kedaj jim bo mogoče pomakniti se bližje podobe. In ko so našli prostor, so pokleknili in so prosili pred milostno podobo in razlivali svoje srce ne redko mej gorkimi solzami. Pri vseh pridigah je bila na vrsti Marija. Zjutraj jo je proslavljal p. Gvido ko kraljico miru, pri šolski sv. maši je njeno češčenje v toplih besedah priporočal p. Regalat in je v mladih srcih vzbujal upanje, da bo tudi v sedANJI kruti vojski Marija pomagala.

Ob deveti uri so stopili na pridiznico ekscelenca knez in nadškof goriški, ki so kazali na Marijo ko kraljico. Nobeno oko

ni ostalo suho, ko so jo h koncu govora milo prosili: „Vrni se nazaj, vrni se kraljica in pelji nazaj v solnčno Goriško tudi nas uboge begunce!“

Po pridigi so imeli Prevzvišeni pontifikalno sv. mašo ob azistenci gospodov kanonikov stolnega župnika Jožefa Erker in dr. Grudna, ter naših patrov in klerikov; na koru so pa pevci domačega kora pod vodstvom p. Hugolina njim pripadajoče dele sv. maše peli. Kako? Ni treba omenjati, saj je vsem, ki jih poznajo, znano, da proizvajajo tudi najtežje skladbe vedno izvrstno.

Popoldne ob treh je bila pridiga. Njena vsebina je bila na kratko ta: Odkar je Bog sam po svojem poslancu nadangelju Gabrijelu počastil Marijo, od tistega časa jo časti sv. cerkev nepretrgoma vsa stoletja, odkar je ona izgovorila preroške besede: „od tega časa naprej me bodo blagrovali vsi narodi“, od tistega trenutka dalje so jo poveličevali kristijani. Častili so jo aposteljni, častili cerkveni pisatelji, častili sv. očetje, častil jo je in jo še zdaj časti ves katoliški svet. Vendar način tega češčenja ni bil vedno enak in ne v vseh krajih isti.

V prvih stoletjih, ko so krivoverci tajili njeno visoko čast Matere božje in njeno devištvu, so kristijani, sv. očetje in cerkveni zbori posebno te njene prednosti povdarjali, pozneje so ji od 9. stoletja dalje radi pridevali naslov kraljica in so jo ko tako goreče častili. Njenim podobam in kipom so dajali na glavo krono, znak kraljeve časti, in v roke žezlo, znamenje oblasti. — Govornik je tu na kratko opisal zgodovino kronanja Marijinih podob, ustanovo rimskega grofa Sfordza in prešel na to na svetogorsko podobo, katero so ljudje častili že od l. 1544 dalje na Sv. Gori in dobili pred njo neštevilne dušne milosti in telesne dobrate. — Ni čuda, pravi pridigar, da jih je hvaležnost za zadobljene milosti pripeljala na misel, naj se podobi njihove kraljice položi na glavo zlata krona. — Tu je sledila zgodovina kronanja svetogorske podobe, potem je pridigar nadaljeval:

„Predragi Marijini otroci! Tu pred seboj imamo prav ono podobo, katero so danes dvesto let škofove roke kronale. Pred to podobo je bilo danes dvesto let na največem trgu Gorice zbranih do trideset tisoč ljudi od najvišjih dostojanstvenikov do zadnjega delavca. Takrat so ti Marijini otroci pretakali solze, ali solze radosti in veselja, danes pa točite pred isto podobo solze žalosti in trpljenja, takrat so pokali topiči in možnarji naznanjujoči povišanje ljubljene svetogorske kraljice, danes pokajo granate in topovi oznanjujoči opustošenje in podrtijo Marijinega doma, takrat so gorele slavnostne grmade in veseli kresovi, sedaj pa gorijo naši domovi in črni dim objema svetogorsko baziliko.

(Konec prih.)

Razgled po serafinskem svetu.

Vojna žrtev ljubezni. V mestu Šarlerua (Charleroi) v Belgiji so pred meseci spremili k večnemu počitku frančiškanskega samostanskega brata Salvatorja. Imel je pogreb, kakršnega samostanski bratje navadno nimajo. Za krsto je stopal zastopnik malteškega viteškega reda knez Stolberg-Werningerode z nadštabnim zdravnikom in dvema drugima zdravnikoma, vrsta sester rdečega križa ter lepo število vojaštva z godbo. Znamenje, da gre za vojno žrtev. In to je bil brat Salvator, ne sicer njena krvava, pač pa nekrvava žrtev. Po več mestih je z vso ljubeznijo stregel ranjenim in bolnim vojakom. Telesne moči so mu že odpovedale, ne pa ljubezen. Mrtvoud ga je zadel. Zdravniki so izjavili, da najbrž radi tega, ker je bil popolnoma zdelan. Zopet eden tihih junakov!

Res apostoljski cesar je naš presvetli vladar. To priča njegovo pismo, od dne 2. jul. 1917., ki je stotinam odprlo zapahe ječ in preiskovalnih zaporov. V času, ko je vse prežeto mejsebojnega sovraštva, ko vse govori le o uničenju in izstradanju nasprotnika, je še lepše kakor sicer slišati iz ust mladega cesarja: „V znamenju spravljivosti hočem z božjo mogočno pomočjo izvajati mojo vladarsko dolžnost in hočem, ko prvi stopim na pot milega odpuščanja, da vse tiste obžalovanja vredne politične blodnje, ki so se zgodile pred vojsko in mej vojsko in ki so dovedle do kazenskega zasledovanja, zagrnem z zagrinjalom pozabljivosti.“ Potem posebej našteva, katere krivice odpušča. Pri teh besedah milega odpuščanja človeku nehote stopi pred oči svetopisemski prizor iz 8. pogl. evangelija sv. Janeza. Farizeji priženejo pred Jezusa nezvesto ženo misleči, da jo bo takoj ukazal s kamenjem pobiti. On jim pa mirno reče: Kateri vas je brez greha, naj prvi vrže kamen v njo. Osramočeni so se mu drug za drugim izmuzali spred oči. Ženi pa, dasi ni bila nedolžna, je odpuščajoč rekel: Pojdi in nikar več ne greši! — Ne, pridevka „apostoljski“ in „po božji milosti“ nista samo prazne besede ali le zgodovinski ostanki v naslovu sedanjega našega cesarja.

Beli križ. Pod tem imenom se je osnovala v Gradcu svetovna mirovna zveza, katere namen je na katoliški podlagi delati za svetovni mir. Namen je brez dvojbe hvalevreden; tudi sredstvo samo na sebi. Zakaj kdo je bolj poklican delati za mir, kdo ima izdatnejša sredstva v njegovo dosego kakor mi katoličani. Kljub temu mnogi, zlasti nemški katoličani belega križa niso nič veselo pozdravili, dasi tudi oni žele miru. Še nasprotno. Pravijo, da se s tem stvari nič ne koristi, državi pa škoduje, ker sovražnik v tem vidi le našo slabost. Brez podlage ti pomisleki res niso. Vendar se vidi, da iz njih gledajo bolj politiki in diplomati nego pa katoličani. Mir bo vendar v prvi vrsti delo božje, ne pa orožja

in diplomatov. Če pa to, bo svetovna katoliška mirovna zveza ta toliko zaželeni mir gotovo bolj pospešila, kakor pa štokholmska socialno-demokratska konferenca. Beli križ tedaj v isto vrsto staviti z imenovano konferenco glede mirovnih uspehov, kakor to delajo gotovi katoliški politiki, je brez dvojbe pogrešeno. Sicer pa počakajmo, kaj bodo rekli o belem križu naši škofje, da bomo vedeli kaj storiti.

Kaj je z otroci rajnega prestolonaslednika? „Glasovi iz Bosne“ javljajo, da je uredništvo že od več strani dobilo to vprašanje. Ker se tudi mej nami večkrat sliši, bo zanimal tudi odgovor. P. Puntigam odgovarja, da se te britko izkušene sirote večinoma nahajajo na gradu Konopišt, kjer so preživeli najveselejše, pa tudi najbolj žalostne trenutke. Ondi se pridno uče. Knez Maks in princ Ernest študirata gimnazijske vede. Oba sta konec prvega tečaja z odliko prestala skušnje. Kajpada se jim rana, ki jo je tudi vsakemu izmej njih vsekala morivčeva roka, ni in ne bo zacelila. Pri vsem grenkem spominu na Sarajevo vendar z zanimanjem zasledujejo razvoj spominsko-spravnih naprav, ki se bodo, upamo kmalu, vzdignile v nesrečni bosenski prestolici.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

1. pokojni udje **tretjega reda**

1) skupščine svetotrojiške:

Sv. Bolfenk v Slov. goricah: Marija Kramberger (20 l. v III. redu), Janez Čuček, Elizabeta Švarc; Sv. Lenart v Slov. g.: Marija Ploj (17 let v III. r.), Marija Šuman, Sv. Benedikt v Slov. g.: Tomaž Ješovnik, Ana Kramar, Ferdinand Geratič, Marija Kos; Sv. Rupert v Slov. g.: Terezija Rojko, Neža Rojs (20 l. v III. redu), Simon Roškar; Negova: Ignacij Parko (umrl v vojaški bolnišnici), Sobota (Ogrsko): Lovrenc Franko; Sv. Anton v Slov. g.: Marija Kmetič, Jožef Gomzi; Sv. Jurij na Ščavnici: Ana Košar, Ana Klemenčič; Sv. Jurij v Slov. g.: Martin Žunič; Polenšak: Janez Erlih (62 l. v III. redu), Ana Erlih, Neža Šuri.

2) skupščine celjske:

Št. Jurij ob j. žel.: Martin (Jožef) Pečar, Jožefa (Marija) Veber; Sp. Pónikva: Marija (Klara) Fendrih; Nova cerkev: Marija (Jozefa) Krajnc; Št. Rupert (Svetina): Marjeta (Elizabeta) Ulaga; Šmarje: Rozalija (Helena) Vehovar; Sladkagora: Uršula (Elizab.) Kojterer; Sv. Križ-Slatina: Marija Kužner, Katarina Zupanc, Ana Škrabl, Helena Prah; Razbor: Uršula (Barbara) Ribič, Marija (Jozefa) Vresk, Marija (Helena) Hladin, Janez (Franc) Dobovšek; Zreče: Alojzija (Brigita) Založnik, Jozefa (Klara) Studenčnik, Štefan (Janez) Stebernak, Valentin (Krišpin) Lajhar,

Franca (Elizabeta) Koprivnik, Jurij (Elzearij) Švab, Helena (Delfina) Hribernik, Terezija (Roza) Založnik, Franc (Ciril) Koprivnik; Št. Florijan pod Bočem: Marija (Terezija) Železnik; Teharje: Helena (Marjeta) Glavnik; Št. Lenart nad Laškim: Valentin (Frančišek) Deželak, padel 8. junija na laškem bojišču; Slivnica: Franc (Jožef) Brečko; Špitališče: Matevž (Anton) Kalšek, Ana (Elizabeta) Kalšek, Štefan (Ferdinand) Kukovič, Apolonija (Roza) Kračun, Elizabeta (Frančiška) Gorjup.

3) skupščine nazarske:

Sv. Frančišek: Matevž Osovnik; Rečica: Marija Zagožen; Nova-štifta: Uršula Uršnik; Šmartno: Ana Ciraj; Ljubno: Franc Hribernik, prednik za može in fante.

4) skupščine ljubljanske:

Marija Zupanc, Alojzija Fabjančič, Terezija Gerkman, Helena Gregorka, Frančiška Pretnar-Meršolj, Julijana Perger, Marija Prijatelj, Terezija Sternšek, Jožef Vrajec, Uršula Žerovnik omož. Rozman.

5) skupščine brezjanske:

Ljubno: veleč. g. Gašpar Vilman, župnik.

6) skupščine novomeške:

Šmihel: Marija Šmeidek; Podgrad: Marija Lenarčič.

7) skupščine kamniške:

Komenda: Marija (Terezija) Mrčun.

II. pokojni udje **armade sv. Križa:**

Agata Škorjanec, Št. Janž; Helena Bobek, Ana Valenčič in Ana Kontelj iz Šmihela, p. Nadanjeselo; Marija Lukman. Priporočajo se udom armade sv. Križa v molitev!

Dalje se priporočajo v molitev:

I. J. priporoča svojega sina Ferdinanda, vojaka umobolnega. Neki zelo bolan duhovnik za ozdravljenje. T. V., tretjerednica priporoča svojega zelo bolnega očeta, da bi jim ljubi Bog dal moč potrpljenja in srečno zadnjo uro, dalje svojo mater, brata in sestre v dober namen. Neka oseba priporoča sebe za časno in večno srečo in blagoslov, za zdravje pri živini, dalje bolno mater, brate in sestre ter žive in mrtve sorodnike. R. B. za zdravje.

Zahvala za vslišano molitev.

Neki duhovnik se zahvaljuje Bogu, Materi božji, sv. Jožefu, sv. Antonu Pad. in sv. Valentinu, da je bil rešen iz hude stiske. J. U. v Ljubljani se zahvaljuje presv. Srcu Jezusovemu, prebl. Dev. Mariji, sv. Jožefu in svetemu Antonu Pad., da je bila večkrat uslišana v veliki sili. Beti Klepec, tretjerednica naznanja obljubljeno prisrčno zahvalo Mariji, pomočnici kristjanov, Mariji pomagaj na Brezju in sv. Antonu Pad. za popolno ozdravljenje po nevarni bolezni. Zahvala svetogorski Materi božji za podelitev srečne in mirne zadnje ure bolniku, ki je trpel silne bolečine vsled raka na jeziku. M. Blenkuš, Kranjska gora. — Najsrčniša tisočera hvala in slava presv. Srcu Jezusovemu v najsv. Zakramentu, ljubi Materi božji, sv. angelom varihom in sv. Florijanu za čudežno varstvo ob požaru! Kako resnično je, da je zaupna prošnja vselej vslišana. Nežika Ažman. — Že dolgo sem dolžna za-

hvaliti se presv. Srcu Jezusovemu, Mariji, pomočnici kristjanov, sv. Jožefu in sv. Antonu. Bodi jim najsrčniša zahvala. Bila sem v mnogih stiskah, težkih skoro neznosnih trenutkih, nikjer ni bilo pomoči in tolažbe. Nato sem se zatekla v molitvi k njim, nebeškim pomočnikom, in obrnilo se je polagoma popolnoma na dobro. Kjer je sila največja, je božja roka najbližja. I. Lovrenčičeva, Ljubljana. — V hudem spopadu bolezni moje jako stare mamice, sem se, misleča, da se bliža smrt, zatekla zaupno k najsvejšemu Srcu Jezusovemu, Materi božji, sv. Jožefu in sv. Antonu Pad. ter obljubila poslati zahvalo v »Cvetje«. Tem potom izrekam najsrčnejšo zahvalo za tako naglo pomoč! T. L.

Darovi.

Armada sv. Križa. — Miloščina udov (armade sv. Križa) za Sv. Deželo v juniju: Župni urad, Štanga 14 K; Roza Ekart, Sv. Janž 35-60 K; Ivana Poljanec, Idrija 12 K; Marija Bajt, Cerkno 9 K; Neža Žurman, Ljubljana 13-80 K; Ivana Valenčič, Šmihel 50 K; Helena Šajn, Knežak 25-60 K; Karolina Knoblehar, Novomesto 20 K; župni urad, Boh. Bistrica 11 K; posamezni 4-40 K. — Došlo k nam v Kamnik: Neimenovana družina v Kotmarivasi, (Koroško) 100 K; Terezija Črček, Slivje, nabrala 49-70 K.

Za kitajski misijon je došlo k nam v Kamnik nadalje: Neimenovana v naši zakristiji 10 K. Neimenovane 3 sestre iz Št. Andraža v Savinski dolini za dve deklici, ki naj se krstita na ime Jožefa in Frančiška 60 K; neimenovan iz Brasl. Dobrovlja za dečka, ki naj se krsti na ime Jožef 20 K (poslano po preč. p. Kerubinu iz Nazareta). — Došlo v Ljubljano: Marija Kotnik za kitajsko deklico, ki naj se krsti za Marijo 24 K; neimenovana za kit. deklico, ki naj se krsti za Terezijo 20 K; Barbara Nemanič za kit. dečka, ki naj se krsti za Antona 24 K; Ana Hrovat za kit. dečka na ime Jožef 24 K; Frančiška Ferfilja 20 K.

Za frančiškanske misijone: Margareta Šifrer, Dovje 10 K.

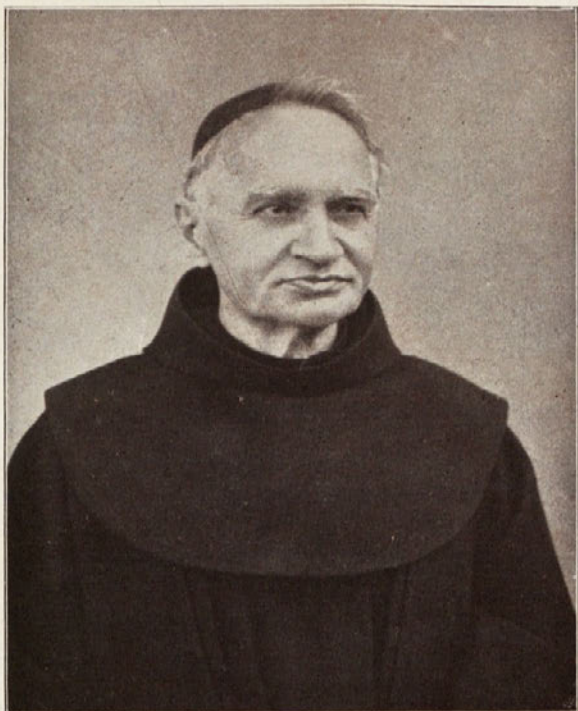
Za afrikanske misijone: Neimenovan iz Suhadol za odkup zamorske deklice, ki naj se krsti na ime Marija Klara 30 K.

Za misijone: neimenovana družina v Kotmarivasi (Koroško) v čast sv. Antonu Pad. za misijone 42 K.

Za prospeh »Cvetja«: preč. g. Val. Majar, kurat, Izlake: 20 K. Franc Kolar, Planina pri Rakeku 2 K.

Vsem dobrotnikom: Bog plačaj z večnimi darovi!

P. STANISLAV ŠKRABEC
ZLATOMAŠNIK